

KU-anmälan gällande regeringens förflyttning av generaldirektör

I ett pressmeddelande på regeringens hemsida som publicerades 17 maj 2023 med rubriken: Regeringen byter generaldirektör på Strålsäkerhetsmyndigheten, går att läsa att man väljer att flytta på Nina Cromnier från sin position som generaldirektör på Strålsäkerhetsmyndigheten¹.

Som skäl uppger Daniel Westlén, statssekreterare hos klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari, att det handlar om att regeringen nu behöver en generaldirektör som kan hantera ansökningar om kärnkraft. Vidare går att läsa att "Det formella regeringsbeslutet om att byta generaldirektör fattas på regeringssammanträdet idag".

Regeringen väljer alltså att flytta på en generaldirektör innan förordnandet går ut. I en artikel i Aftonbladet citeras samma statssekreterare - "Det är lite ovanligt att man byter ut en gd under ett förordnande om det inte har hänt något. Hon har inte gjort något fel som jag känner till, hon har skött sitt jobb exemplariskt och hon har gjort det regeringen bett om"ⁱⁱ. Att generaldirektören inte på något sätt enligt regeringen brustit i sitt uppdrag väcker frågor om de regler som finns verkligen följts?

Enligt 33§ första stycket Lagen om offentlig anställningⁱⁱⁱ får chefen för Arbetsgivarverket, om han eller hon är anställd för bestämd tid, skiljas från sin anställning före utgången av denna tid, om det är nödvändigt av hänsyn till verkets bästa. Enligt andra stycket gäller att om chefen för någon annan förvaltningsmyndighet som lyder omedelbart under regeringen är anställd för en bestämd tid, får han eller hon förflyttas till en annan statlig anställning som tillsätts på samma sätt, om det är påkallat av organisatoriska skäl eller annars är nödvändigt av hänsyn till myndighetens bästa.

Enligt 36§ LOA får ett beslut om förflyttning enligt 33§ andra stycket inte verkställas förrän beslutet har prövats slutligt eller rätten till talan har förlorats. Beslutet får dock ges omedelbar verkan, om det finns synnerliga skäl för det.

Det verkar här som att förflyttningen av generaldirektören skett med omedelbar verkan, men det är svårt att tyda vilka de synnerliga skäl som förelåg för detta var då de knappast framgått några sådana utifrån den kommunikation som regeringen givit.

Tidigare har konstitutionsutskottet uttalat att:

Regeringens möjlighet att skilja en myndighetschef från hans eller hennes anställning tar avstamp i vårt statskick och i förhållandet mellan regeringen och förvaltningen. Regeringen ansvarar inför riksdagen för förvaltningens verksamhet och måste kunna omplacera en myndighetschef om den anser att chefskapet inte utövas på ett tillräckligt bra sätt. Enligt utskottets mening måste samtidigt regeringen alltid förhålla sig till bestämmelserna om förflyttning i LOA så att inte syftet bakom dessa undergrävs, även när det inte är fråga om ett tvångsentledigande. Som utskottet tidigare har understrukt syftar den gällande ordningen för att skilja eller förflytta en myndighetschef från en anställning till att säkerställa myndigheternas och deras chefers självständighet. Det är mot denna bakgrund av central betydelse att det finns sakliga och objektivt godtagbara skäl för ett beslut om förflyttning av en myndighetschef.^{iv}

Därför bör konstitutionsutskottet granska om regeringen agerat korrekt när Strålsäkerhetsmyndighetens generaldirektör skiljdes från det uppdraget.

27 december 2023

Heléne Björklund, riksdagsledamot (S)

ⁱ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/05/regeringen-byter-generaldirektor-pa-stralsakerhetsmyndigheten/>

ⁱⁱ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/eJX94R/stralsakerhetsmyndigheten-generaldirektor-slutar>

ⁱⁱⁱ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1994260-om-offentlig-anstallning_sfs-1994-260/

^{iv} <https://data.riksdagen.se/fil/1F4A26ED-133F-498D-9518-EA3CB5201B7C> sid 89